

MAGYAR TERMÉSZETJÁRÓ
SZÖVETSÉG

TANÍTHATJUK A TERMÉSZETJÁRÁST

Szakmai füzetek

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	
Taníthatjuk a természetjárást?	3
KÉPZÉS TEMATIKA	
A tanárgy neve: Bejárható Magyarország / 7-8. évfolyam	4
MODULOK	
1. Hazánk Magyarország.	8
2. Jármódok. Kultúra, hagyomány. A jármódok eszközei.	9
3. Szabályok, viselkedés a természetben, erdőn, mezőn.	10
4. Tereptan, térképismeret, turistajelzések, tájékozódás.	11
5. Hasznos ismeretek - időjárás, gyakorlati praktikák.	12
6. Egészségügyi alapismeretek, megelőzés, balesetmegelőzés, segítségnyújtás.	13
7. Játékok a természetben.	14
8. Felkészülés a túrára: szellemi-, testi- és lelki felkészülés, felszerelésismeret, túratípusok...	15
9. Túraútvonalak, túraközpontok.	16
10. Szervezetek, túravezetők, szolgáltatások.	17
11. Nemzeti értékeink.	18
12. A túraútvonalak környezete - Élővilág, társulások, természeti környezet, természetvédelem.	19
13. Nagytájaink turisztikai bemutatása a fontosabb járasmód-túraútvonalakhoz kapcsolódva	20
14. Táborozási alapismeretek	21
15. Készítsünk túratervet, túrakiírást, túranaplót!	22

TANÍTHATJUK A TERMÉSZETJÁRÁST?

Az Oktatási Hivatal az alapfokú nevelési-oktatási szakasz felső tagozatán, 5-8. évfolyamra vonatkozó nevelési-oktatási program fejlesztését tervezi. A Magyar Természetjáró Szövetség a hivatal részére kidolgozta azt a követelmény és modul rendszert, amelynek mentén a természetjárás megjelenhet az alapfokú oktatásban. Ha a tervezett projekt sikerül, akkor a közoktatásba –helyi igények szerint– a Haza megismerése eszközként beépülhet a természetjárás sok tudáseleme és gyakorlata.

A tantervi oktatási tervezet szakmai füzetekben való kiadását azért tartottuk szükségesnek, mert egyesületeink vezetői, tagjai között számos pedagógus található. Ezt az anyagot alternatív oktatási-nevelési környezetben [tanköri kirándulások, erdei iskolai oktatások, természetjáró szakkör, stb.] fel tudják használni addig is, amíg a közoktatási programba bekerül. E mellett hasznos lehet iskolás korú túravezetők képzésénél is.

AZ ÖSSZEÁLLÍTOTT ANYAG SEGÍTSÉGET NYÚJTHAT A GYEREKEK SZÁMÁRA TARTOTT CIVIL ALAPÚ KÉPZÉSEKBEN.

A tanárgy neve: Bejárható Magyarország				
Tematikai egység/ fejlesztési cél	Tantárgyi fejlesztési cél	Követelmények-ismeretek/ Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	Órakeret
Témakörök, nagyobb átfogó témaegység	Adott tematikai egység tanítási-ta- nulási folyamatában hangsúlyos, kiemelt fejlesztési feladatok	A tematikai egység tartalmi elemei, ismeret	Tantárgyak- kal, konkrét tudás- elemekkel	Óra- szám heti 1, évi 32 óra

7-8. évfolyam				
Felkészülés a túrára	A jármódokhoz szükséges kondicionális minimum szint megszerzésének lehetősége	<ul style="list-style-type: none"> - Séta, kirándulás, túra, tábor, vándortábor, expedíció - Fittség, edzettség, edzés, bemelegítés, fokozatosság, akaratérő - Természetes felszíni vizekben megbízható úszás tudás - Alapruházat, felszerelés, kellékek, olcsó-drága? - Mi az ami mindig legyen nála, (mi mivel helyettesíthető a természetből) 	Kalauzidő	8
	A szervezési készség kialakítása, tudatos fejlesztése, előrelátás	<ul style="list-style-type: none"> - A járásmódok minimális felszerelése - A felszerelés karbantartása - Gyalogos túra - Túratípusok: lineáris, kör, csillag, hétvégi, munka... - A túra (tartalmi) célja, a terepi cél - Túratervzés (menetidő, kalauzidő, tervezhető és várható nehézségek, pihenők, látnivalók, közlekedés és men-trend...) 		
	Forrás-feldolgozás, szelektálás, tartalmi elemek ismerete, jármód specifikumok	<ul style="list-style-type: none"> - Ha eltévedtünk - Kerékpáros (országúti / terep) túra - Lovas túra - Kajak-kenu túra - Vitorlás túra 		
Túraútvonalak, túramozgalmak, túráközpontok	A honismereti tudás bővítése, felkészítés a gyakorlati tudni- és tennivalókra	<ul style="list-style-type: none"> - Európai hosszútávúturistautak: EVW 4, Vassfüggöny Út... - Országos kéktúra kör [három része] - Zarándok utak, zarándoklás, [zarándoklat fogalma, célja, formái, zarándokutak: Mária Út, Gyöngyök Útja...] - Regionális főutak: Balatini Kék, Kohász Kék, Dunántúli Piros, Pest-megyei Piros... - Túramozgalmak [fogalma, célja, bejárás módja, pecsételés, emléklap, jelvény... és élmény] - Teljesítménytúrák [célja, korosztályi távok..] - Kerékpáros útvonalak: Euro Velo, Országos Kerékpáros Kör, ...] - Kajak-kenu útvonalak...[Nagy-Vízi-Kör, Tisza-túra...] - Vitorlával a Balatonon, Fertő-tavon ... - Egyéb jelzett utak: tanösvény, zöld út, emlékút, borút... - A járásmódok ismertebb turisztikai központjai, területei [Dobogókő, Tokaj, Vértes, Duna-kanyar, Sziget-köz...] 	19 is lehet!	12

7-8. évfolyam				
Szervezetek, túravezetők, szolgáltatások	Ismerjék meg a szakmai segítségkérés, információszerzés lehetőségeit	<ul style="list-style-type: none"> - A természetjárás szervezetei, túravezetői, szakirodalma, honlapjai [MTSZ, MKE, MTE, TTT, TFSZ...] - A kerékpározás szervezetei... - Az evezés szervezetei... - A lovaglás szervezetei... - A vitorlázás szervezetei... 		4
Nemzeti értékeink	A haza értékeihez való érzelmi és tudati kötődés erősítése	<ul style="list-style-type: none"> - Hungarikumok (élelmiszer, háziállat, szokások, endemikus növények és állatok, egyedi természeti képződmények... és az Országos Kék Túra) - Tájértékek, Nemzeti parkok, Világörökségek, Natúrparkok, Európa Diplomás Terület... - Népi, kisebbségi kultúra (mesék, dalok, ruházat, jeles napok, szokások, mesterségek, ételek, épületek, nyelvjárások...) - Kulturális, szakrális értékeink (barlangok, sáncok, földvárak, várak, kastélyok, kúriák, templomok, kegyhelyek, malmok, hidak, szobrok, útmenti keresztetek...) 		8
A túra útvonalak természeti környezete - Élővilág, társulások, természeti környezet, természetvédelem	A környezet szépségeinek a felismerésére való igény kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> - Az élettelen természet megismerése [kőzetek, vizek, klíma...] - Az erdők sokfélesége - A mezők élővilága - Élet a vízben, a vígez mentén - A gyakoribb fajok túráinkon [madarak, rovarok, nagyvadak] - Megfigyelés, vadles... - Életnyomok - Ehető és nem ehető növények - Gyűjtsünk a természetben! [Erdei haszonvételezés] - Barátunk a természet! [Természetvédelem.] - A járművek lehetőségei a védett területeken 		18
Nagytájaink komplex [turisztikai] bemutatása a fontosabb járásmód-túraútvonalakhoz kapcsolódva	A nagytájak jellegzetességeinek holisztikus megismerése, tipizálás	<ul style="list-style-type: none"> - Alföld, Kisalföld - falusiturizmus, egészségiturizmus - Mecsek és a Dunántúli-dsg., Dunántúli-kg., Alpokalja - ökoturizmus, szakrális turizmus - Északi- Középhegység - kalandturizmus, sportturizmus - Budapest - kulturálisturizmus, konferenciaturizmus - A lakóhely turisztikai értékei 		10
Táborozási alapismeretek	Közösségi, szociális nevelés	<ul style="list-style-type: none"> - Táborok fajtái: álló és vándor tábor, nomád és kiépített tábor, pihenő és munkatábor, "jármód táborok" - Táborrend, tábori napirend, programok - Dalok túrára, táborba - A táborozáshoz szükséges egyéni eszközök 		2
Készítsünk túratervet, túraírást, túranaplót!	Egyéni- v. team-tevékenység, önálló ismeretszerzés, a tanultak gyakorlati alkalmazása, szintézis, vizuális nevelés	<ul style="list-style-type: none"> - túraterv, nyomvonal, látnivalókat, felszerelés, évszaknak megfelelő sajátosságok, időtáv, szállás, szabadidős program - Túraírás, plakát - A túranapló tartalma és formái 		2

7-8. évfolyam				
Szervezetek, túravezetők, szolgáltatások	Ismerjék meg a szakmai segítségkérés, információszerzés lehetőségeit	<ul style="list-style-type: none"> - A természetjárás szervezetei, túravezetői, szakirodalma, honlapjai [MTSZ, MKE, MTE, TTT, TFSZ...] - A kerékpározás szervezetei... - Az evezés szervezetei... - A lovaglás szervezetei... - A vitorlázás szervezetei... 		4
Nemzeti értékeink	A haza értékeihez való érzelmi és tudati kötődés erősítése	<ul style="list-style-type: none"> - Hungarikumok (élelmiszer, háziállat, szokások, endemikus növények és állatok, egyedi természeti képződmények... és az Országos Kék Túra) - Tájértékek, Nemzeti parkok, Világörökségek, Natúrparkok, Európa Diplomás Terület... - Népi, kisebbségi kultúra (mesék, dalok, ruházat, jeles napok, szokások, mesterségek, ételek, épületek, nyelvjárások...) - Kulturális, szakrális értékeink (barlangok, sáncok, földvárak, várak, kastélyok, kúriák, templomok, kegyhelyek, malmok, hidak, szobrok, útmenti keresztetek...) 		8
A túra útvonalak természeti környezete - Élővilág, társulások, természeti környezet, természetvédelem	A környezet szépségeinek a felismerésére való igény kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> - Az élettelen természet megismerése [kőzetek, vizek, klíma...] - Az erdők sokfélesége - A mezők élővilága - Élet a vízben, a vízek mentén - A gyakoribb fajok túráinkon [madarak, rovarok, nagyvadak] - Megfigyelés, vadles... - Életnyomok - Ehető és nem ehető növények - Gyűjtsünk a természetben! [Erdei haszonvételezés] - Barátunk a természet! [Természetvédelem.] - A járművek lehetőségei a védett területeken 		18
Nagytájaink komplex [turisztikai] bemutatása a fontosabb járásmód-túraútvonalakhoz kapcsolódva	A nagytájak jellegzetességeinek holisztikus megismerése, tipizálás	<ul style="list-style-type: none"> - Alföld, Kisalföld - falusiturizmus, egészségturizmus - Mecsek és a Dunántúli-dsg., Dunántúli-khg., Alpokalja - ökoturizmus, szakrális turizmus - Északi- Középhegység - kalandturizmus, sportturizmus - Budapest - kulturálisturizmus, konferenciaturizmus - A lakóhely turisztikai értékei 		10
Táborozási alapismeretek	Közösségi, szociális nevelés	<ul style="list-style-type: none"> - Táborok fajtái: álló és vándor tábor, nomád és kiépített tábor, pihenő és munkatábor, "jármód táborok" - Táborrend, tábori napirend, programok - Dalok túrára, táborba - A táborozáshoz szükséges egyéni eszközök 		2
Készítsünk túratervet, túraírást, túranaplót!	Egyéni- v. team-tevékenység, önálló ismeretszerzés, a tanultak gyakorlati alkalmazása, szintézis, vizuális nevelés	<ul style="list-style-type: none"> - túraterv, nyomvonal, látnivalókat, felszerelés, évszaknak megfelelő sajátosságok, időtáv, szállás, szabadidős program - Túraírás, plakát - A túranapló tartalma és formái 		2

1. MODUL

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<ul style="list-style-type: none"> - Hazánk Magyarország 	Keret [óra]: 2
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> - Magyarország helyzete: államhatárok, felszínformák, vizek, főváros, települések, útvonalak, szomszédos országaink. - Magyarország elhelyezése: Földbolygó, Európa kontinens, Közép-Európa, Kárpát-medence. - A települések infrastruktúra rendszere: nagyváros, város, falu, tanya. - Magyarország nagy tájegységei. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,	<ul style="list-style-type: none"> - Tájékozódás térben és időben, hazaszeretetre nevelés természettudományi kompetencia, szociális és állampolgári kompetencia 	
[Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A tanuló értse, hogy hazánk nem zárt egység, és ezer szállal kötődik környezetéhez, Európához. - Legyen képze a földtani és történelmi időszámítás eltérő nagyságrendjéről. - Bővüljön ismerete Hazánk turisztikai értékeiről. - Erősödjön benne a hazaszeretet mértéke. - Érezze, hogy az 1100 éves államiság önmagában is érték. - Tudja, hogy az Ország történelme során fejlődött, és népe becsülendő értéket állított elő. - Ismerjen dalokat, zenéket, képeket, filmeket Magyarország szép vidékeiről. - Ismerjen meg néhány nagy magyar ország- és világvárót. - Alakuljon ki benne az igény hazája értékeinek befogadására. - Legyen motivált az ország aktív megismerésére, felfedezésére. 		<ul style="list-style-type: none"> - Természetiismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyarok a történelmi és a mai Magyarország területén. - Néprajzi tájak, tájegységek és etnikai csoportok hon- és népismereti, néprajzi jellemzői a Kárpát-medencében - Magyar nyelv és irodalom: Magyarország értékeinek megjelenítése a szépirodalomban. - Vizuális kultúra: nemzeti szimbólumaink, illetve az egyes tájegységekhez köthető jelképek. - Ének-zene: Magyarországhoz, illetve az egyes nagy tájegységekhez vagy a lakóhelyhez köthető népdalok, zeneművek
Kulcsfogalmak/ fogalmak,	<ul style="list-style-type: none"> - Nyitottság [szaktudományi és szellemi értelemben], Fertő-tó, Írottókó Natúrpark, Európa, Balaton, Budapest, Hortobágy, Kelet-Közép-Európa, Kárpát-medence, Alföld, Kisalföld, Alpokalja, É-i-középhegység, Dunántúli-khg., Dunántúli-dombság, Duna, Ipoly, Dráva, műalkotások, növekedés és fejlődés, Petőfi S., Móricz Zs., Széchenyi Zs., Lóczy Lajos, Balogh János... 	

2. MODUL

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ismerkedés a járművekkel - A járművek és hazánk, Járművekhez kapcsolódó történelmi visszatekintés, - Kultúrák, hagyományok, neves események eredmények, személyek, műemlékek, - A járművek eszközei - járművek és a hozzájuk kapcsolódó eszközök, számszámok ismerete, használata 	<p>Keret [óra]: 9</p>
---	---	---

<p>Előzetes tudás</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A közlekedés módozatainak megismerése, a környezetkímélő, aktív járművek hasznossága, környezettudatosság és egészséges életmódra nevelés - A járművek hasznossága az ember és a környezet számára - Motiváció, pozitív attitűd megteremtése, tájékozódás az időben - Gyakorlati ismeretek szerzése 	
<p>[Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - A tanulók értsek, hogy a közlekedés fontos gazdasági ágazat, és hogy ott is vannak környezetkímélő alternatívák. - A tanulók ismerjék fel a zöld utak (green way) hasznosságát a turizmusban és saját életükben is. - Ismerjék a járművekben lévő alapvető azonosságokat és különbségeket. - Tudjanak a szabadidősportok más fajtáiról is, a kocogástól az extrém [adrenalin] sportokig - Válgják nyitottá a járművek megismerésére, az Ország felfedezésére. - Ismerje a járásművek környezeti, infrastrukturális... igényeit, és lehetőségeit hazánkban. - Tudjon megnevezni, térképen megmutatni járműveknél néhány jármű központot. - Értse, hogy a járművek környezeti feltétele más és más. - Tudjon eligazodni a járművek között. - Legyen képes a számára, családja részére fontosabb járásműveket kiválasztani, és megítélni annak elvárásait a használó felé. - Tudjon példákat mondani a járművek történelméből neves személyekre, eseményekre, a hozzájuk kapcsolódó művészeti alkotásokra. [kép, épület, zene...] - Legyen képes a járművek fejlődését egymástól elkülöníteni. - Ismerjen a jelenkorból példakép értékű magyar [és külföldi?] személyiségeket. - Legyen elképzelése a járművek fontosságáról, hasznáról napjainkban. - Értse, hogy a járművek együtt fejlődtek az emberiség kultúrájával. 	<ul style="list-style-type: none"> - Természetismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene: vándorénekek 	

3. MODUL

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<ul style="list-style-type: none"> - Szabályok, viselkedés a természetben, erdőn, mezőn 	Keret [óra]: 5
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,	<ul style="list-style-type: none"> - A természeti környezetünk megóvására való nevelés - Az ember, a természet és a technika és a ló védelmének szabályai 	
[Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Érezzék és értsék, hogy a természeti környezetünk önmagáért és az emberért való nagy érték. - Tudjanak a természetben megfelelő módon viselkedni a jármódok gyakorlása közben. - Tanúsítsanak figyelmes, felelősségteljes és segítőkész magatartás túratársaik irányába. - Úgy ismerjék a járásmódok természeti közegét, hogy ne féljenek a túrán. - Képesnek kell lenniük [tanári, szülői..] irányítással közeli és tágabb [lakó]környezetük [értékeinek] felfedezésére. - Alakuljon ki bennük az az értékrend, hogy az elvárható etikai normákat [Természetjárók Tízparancsolata] legyenek képesek betartani túráik során. 		<ul style="list-style-type: none"> - Természetismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene:
Kulcsfogalmak/ fogalmak,	<ul style="list-style-type: none"> - Természeti érték, a természeti környezet biztosította javak/szolgáltatások, figyelmesség- segítőkézség, Természetjárók Tízparancsolata... 	

4. MODUL

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>- Tereptan, térképismeret, turistajelzések, tájékozódás</p>	<p>Keret (óra): 7</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,</p>	<p>- Elvonatkoztatás, redukálás, tájékozódás síkban és térben, térlátás, - Az 5 járásmóddhoz tartozó térkép fajták megismerése és használata - elvonatkoztatás, redukálás, térlátás - Az Eurokomfort jelzések ismerete és egységes használata - A biztonságos mozgás a terepen - a terep, térkép és a tájoló egyeztetése, használatának gyakorlása</p>	
<p>[Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>- Értse és használja szabatosan a terep (és elemei) fogalmát. - Ismerje fel a felszinformákat, terepidomokat, és legyen képes őket lerajzolni, megformázní gyurmából, homokból (terepasztalon). - Tudja összevetni és megfeleltetni a terepismert fogalmait fotókkal, terepasztallal, a valós tereppel. - Legyen képes járműdonkét alapfokon megkülönböztetni a terep domborzati adottságai alapján a különböző nehézségű (láthatóság, szeldeltség...) terepreseket. - ismerje és tudja használni a térképkészítés egyszerűbb szabályait. - A térképi jelkulcs segítségével tudjon információkat levenni a térképről. - Tudja megfeleltetni a térképjelét a valós tereppel és viszont. - Ismerje a (választott) járműd térképi jelrendszerét. - Legyen képes összevetni a térképi szintvonalas domborzatábrázolást és a valós terep domborzatát. - Válgék alkalmassá tanári segítségével a térkép...</p>	<p>szintű olvasására. - Értse meg a térkép és a térképvázlat viszonyát, fontosságát. - Legyen képes környezetéről [tanterem, iskolaudvar, játszótér] önállóan egyszerű térképvázlatot készíteni. - Ismerjen [felhasználói szinten] néhány internetes térképi szolgáltatást. - Tudják kiválasztani a túraterepen található jelzések közül a jármű számára adekvát jelzést. - Biztonságosan tudjanak eligazodni a járműd-jelzések között. - Legyenek képesek megkülönböztetni a jelzések alá- és fölrendeltségét, [tipizált] jelentését. - Értsék, hogy hova ajánlott tenni a jelzést, és így hol érdemes keresni. - Szerezzenek jártasságot a veszély tartalmú jelzések felismerésében, megértésben, [és a helyes reagálásban]. - Válgék alkalmassá a jelzett utak térképi követésére. - Biztonsággal tudja térképvázlatára a választott</p>	<p>- Természetismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene:</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak,</p>	<p>- Terep, sík, lejtő, domborzati idomok [hegyhát, kúp...] sík-, dombos- és hegyes terep, a terep fedettségé... - Térkép, tematikus térkép, sikrajz, alaprajz, arányosság, a térkép részei, térképjelék, szintvonal, térképvázlat, digitális térkép... - Jel, jelzés, a jelzések csoportosítása, a turistajelzések és rendszerük, veszélyjelzések, - Álláspont, a Nap járása, fő- és mellékvilágtájék, vonalas tereptárgyak, térképi beforgatás, irányszög, iránymenet, metszések [?]. GPS technikák és technológiák,</p>	

5. MODUL

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<ul style="list-style-type: none"> - Hasznos ismeretek - időjárás, gyakorlati praktikák 	Keret (óra): 3
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,	<ul style="list-style-type: none"> - Az időjárási előrejelzések és megfigyelések tudatos alkalmazása az 5 jármód szempontjából - A gyakorlati képességek fejlesztése, előrelátás, manuális készségek fejlesztése, önállóságra nevelés, kreativitás 	
<p align="center"> [Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények </p>		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Tudja használni a légkör fogalmát. - Ismerje az időjárás/éghajlat elemeit. - Értse, hogy az időjárás állandó, de szabályoknak engedelmesskedő változásban van, és e változásoknak oka van. - Ismerje fel az időjárás változásának jeleit, és tudjon ebből levonni hasznos következtetést. - Legyen képes megtalálni néhány hiteles időjárás-előrejelző információs csatornát. [TV, rádió, újság, net...] - Biztonsággal tudjon következtetni az időjárás előrejelzés tartalmából a [tervezett] túra megvalósíthatóságára. - Tudjon gyakorlati válaszokat adni az időjárás kihívásaira. [Öltözet, táplálkozás, túraterv.] - Legyenek képesek egy napos túrára csomagolni, és a szükséges élelmiszereket összeállítani. - Alkalmazzák a csomókötéseket biztonsággal, balesetet kizárva. - Biztonsággal kezeljék a tüzet, de csak felnőtt jelenlétében. - Ismerjék és tudják használni a szerelő- és a biztonsági [alap] készlet eszközeit. - Gondolkodjanak horizontálisan is; az egyik jármódban megszerzett ismereteiket tudják alkalmazni a másikkban is. - Legyenek ismereteik a nem gyalogos természetjáró szakágakról, azok hazai lehetőségeiről is. [Barlangjárás, sziklamászás, nordic walking...] 		<ul style="list-style-type: none"> - Természetismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene:
Kulcsfogalmak/ fogalmak,	<ul style="list-style-type: none"> - Az időjárás- és éghajlat elemei, légkör, dinamikus állandóság, időjárás előrejelzés, - Szükséges és elégséges felszerelés, pihenőhely, tűzbiztonság, csomók (halász, szorító nyolcas, visszafűzött...), barlangászat, sziklamászás... 	

6. MODUL

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<ul style="list-style-type: none"> - Egészségügyi alapismeretek, megelőzés, balesetmegelőzés, segítségnyújtás 	Keret (óra): 4
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,	<ul style="list-style-type: none"> - A baleset-megelőzés ismereteinek elvi és gyakorlati ismeretei - A segítség nyújtásra való tudatos felkészülés és viselkedés elsajátítása 	
<p align="center"> [Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények </p>		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A tanulónak legyen igénye a testi és lelki (és szociális) egészsége megőrzésére, ápolására, fejlesztésére. - Alakuljon ki a rendszeres mozgás igénye, legyen az sport, játék vagy túrázás. - Szeressenek a szabadban tartózkodni az év minden szakában. - Legyenek tisztában azzal, hogy a túrán csak rajtuk múlik, hogy hogyan érzik magukat. - Ismerjék és használják az egészségüket védő ruházatot, felszerelést és praktikákat. - Alkalmazzák jó szinten a tanult megelőzési ismereteket. - Készüljenek fel a túrán előforduló higiénés problémák megoldására. - Legyenek képesek a napsütés, a szél és a hideg okozta kellemetlen helyzetek megelőzésére, kezelésére. - Alakuljon ki bennük a réteges öltözködés tudatos alkalmazásának gyakorlata. - Felismerés szintjén ismerjék az egészségügyi kockázatot jelentő élőlények gyakoribb fajait. - Tudja biztonságga megítélni az esetleges veszélyforrás veszélyességi fokát, legyen képes döntést hozni, hogy passzívan v. aktívan reagáljon. - Értsék, hogy az adott jármód sportmozgása kinek miért előnyös, és esetleg mely esetekben árthat. - Alakuljon ki bennük az a képzet, hogy egészségükért elsősorban saját maguk felelősek, és sokat is tudnak tenni érte, akár a jármódok segítségével is. - Tudja a tanuló, hogy a túrákon bekövetkez[het]ő veszélyhelyzetek és balesetek döntő része emberi mulasztásra vezethető vissza, tehát megelőzhető. - íLegyen képes arra, hogy a szubjektív veszélyhelyzeteket tudatos felkészüléssel megelőzze, és az objektíveket pedig felismerje, így elkerülje. - Rendelkezzen azokkal az ismeretekkel, melyek birtokában szükség esetén hatékonyan tudja használni a jármódok megkövetelte védőfelszereléseket. - Tudja, hogy mit kell tennie sérülés esetén. - Igényelje sérülés esetén a felnőtt (vezető) és társai segítségét. - Képesnek kell lennie a [felnőtt] vezető sérülése esetén érdemben értesíteni az illetékeseket. - Értsék, hogy [köz]úton segítségnyújtó testi biztonsága ép olyan fontos, mint a sérülté. - Legyen tisztában a vízből mentés veszélyességével és fontosságával is. 		<ul style="list-style-type: none"> - Természet-ismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene:
Kulcsfogalmak/ fogalmak,	<ul style="list-style-type: none"> - Testi- és lelki egészség, sportos életmód, napsütés és hatása, a hideg élettani hatása, az izzadás, hámsérülések, túraöltözet, veszélyes élőlények, veszélyforrások: sziklák, barlangok, zúgók, süppedős terep... - Objektív és szubjektív veszély, védőfelszerelés, elsősegély, hámsérülések, zúródás, rándulás, „havarria protokoll” 	

7. MODUL

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	- Játékok a természetben	Keret [óra]: 3
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,	- Fizikai állóképesség, együttműködő-készség, motiválás, szabálykövetés	
[Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
- Váljanak nyitottá a másikkal szembeni aktív kapcsolatra, játékra. - Igényeljék a játék nyújtotta felszabadultságot, kreativitást, versengést és a közösséget. - Értsék meg a csapatjátékok lényegét, az egymásért küzdést, és hogy bár mindent meg kell tenni a győzelemért, de az ellenfél nem ellenség. - Váljanak nyitottá a természet szépségeivel szemben. - Alakuljon ki bennük a természet iránti érzékenység, kíváncsiság, tenni akarás, felelősség. [Tudatosság?] - Legyenek képesek kiválasztani és játszani azt a játékot, mely az adott helyzetnek a leginkább megfelel. [Tér, idő, létszám, hangulat, kellékek...] - Ismerjenek készségi szinten 5-10 darab, a túrákon játszható játékot.		- Természet- ismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene:
Kulcsfogalmak/ fogalmak,	- Csapatjáték, szabály, a konkrét játékok: számháború, zsinór- v. röplabda..., környezeti nevelési játékok...	

8. MODUL

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<ul style="list-style-type: none"> - Felkészülés a túrára: szellemi-, testi- és lelki felkészülés, felszerelésismeret, túracél, túratípusok, túratervek 	Keret (óra): 4
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,	<ul style="list-style-type: none"> - A jármódokhoz szükséges kondicionális minimum szint megszerzésének lehetősége, - A szervezési készség kialakítása, tudatos fejlesztése, előrelátás, Forrásfeldolgozás, szelektálás, tartalmi elemek ismerete, jármód specifikumok 	
<p align="center"> [Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények </p>		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A tanuló tudjon különbséget tenni a séta, kirándulás, túra, tábor között. - Értse az alapvető sportegészségügyi fogalmakat (fittség, edzettség, edzés, bemelegítés, fokozatosság, akaratérő) - Legyen tisztában a vízi jármódok alapvető feltételével, a vízbiztonsággal. - Használja tavalyi idevágó ismereteit a felszerelés kiválasztásakor és használatában. - Tudjon különbséget tenni a szükséges és a felesleges ruházat és felszerelés között. - Tudja, és mindig vigye magával a felszerelés standard [kötelező?] darabjait. - Legyen képes alapfokon a természet nyújtotta lehetőségeket felhasználni komfortérzete javítására. - Biztonsággal tudjon eligazodni a járásmódok szükséges, speciális felszereléseit között. - Értse, hogy miért fontos a felszerelés karbantartása, és abban cselekvően vegyen részt. - Legyen képes –segítséggel- a képességeinek és szükségleteinek megfelelő túracél kiválasztására. - Ismerje meg a túratípusokat: lineáris, kör, csillag, hétvégi, munka... - Használja fel eddigi tudását, hogy következtetni tudjon a túra várható kihívásaira, nehézségeire. - Ismerje a természetjárás, mint szabadidősport sajátosságait. 		<ul style="list-style-type: none"> - Természetismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene:
Kulcsfogalmak/ fogalmak,	<ul style="list-style-type: none"> - Séta, kirándulás, túra, tábor, fittség, edzettség, edzés, bemelegítés, fokozatosság, akaratérő, vízbiztonság - A felszerelés elemei, karbantartás - Túracél, túratípusok (lineáris, kör, csillag, hétvégi, éjszakai, munka...) 	

9. MODUL

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<ul style="list-style-type: none"> - Túraútvonalak, túraközpontok 	Keret [óra]: 6
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,	<ul style="list-style-type: none"> - A honismereti tudás bővítése, felkészítés a gyakorlati tudni- és tennivalókra 	
[Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Ismerje meg a három Kék Túra jellegzetességeit, tudja őket egymástól megkülönböztetni, értse fontosságukat és jelentőségüket. - Rendelkezzen valós képzetekkel a két Mária-út szakrális jelentőségéről. - Tudjon a tájegységi fő utak (többnyire piros sáv) hasznáról. - Legyen képes eligazodni a kerékpáros főutak között. - Ismerje a nagyobb, jellegzetes hazai vízitúra útvonalakat. - Tudjon példát hozni a hazai járművek nevesebb központjaira, azokat legyen képes térképen beazonosítani. 		<ul style="list-style-type: none"> - Természetismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene:
Kulcsfogalmak/ fogalmak,	<ul style="list-style-type: none"> - Országos Két Túra, Dél-Dunántúli Kék, Alföldi-kék, Mária-út, zárandoklat, Országos Kerékpáros Kör, Euro Velo, Nagy Vízi Kör, Nemzetközi Duna Túra, Nemzetközi Tisza Túra, Balaton, Tisza-tó, Velencei-tó, Fertő-tó 	

10. MODUL

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	- Szervezetek, túravezetők, szolgáltatások	Keret (óra): 2
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,	- Ismerjék meg a szakmai segítségkérés, információszerzés lehetőségeit	
[Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Alakuljon ki bennük az igény a jármódokkal kapcsolatos ismeretek gyarapítására, - Tudja felhasználni a rendelkezésére álló [segítségnyújtási] lehetőségeket. - Ismerje a jármódok országos- és helyi szervezeteit, az arra érdemes szakmai honlapokat, folyóiratokat, kiadványokat. 		<ul style="list-style-type: none"> - Természet-ismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene:
Kulcsfogalmak/ fogalmak,	- „X Jármód” Szövetség, Y. kerületi Természetbarát Szövetség, Természetjáró Fialatok Szövetsége, www.termeszetsbarat.hu , www.turalap.hu , www.turautak.hu , Turista Magazin, Magyar Turista...	

11. MODUL

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	- Nemzeti értékeink	Keret [óra]: 2
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,	- A haza értékeihez való érzelmi és tudati kötődés erősítése, az érték megbecsülése [egyediség, munkabefektetés, tradíció]	
[Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Válgék nyitottá [képesse?] Hazánk értékeinek –akár önálló- megismerésére. - Értse, hogy az Országunk értékek sokasága. - Ismerje a hungarikum szó jelentését, értékét, és tudjon rá több példát is felhozni. - Alakuljon ki benne a hagyomány és egyediség tisztelete, befektetett munka megbecsülése, - Ismerje fel a nemzeti parkok, natúrparkok, világörökség helyszínek... fontosságát az ismeretszerzésben és a hazaszeretben. - Tisztelje és fogadja el más nemzetiségek, kisebbségek tagjait, kultúráját. - Legyen képes felismerni és befogadni a kulturális [és egyházi?] emlékek szépségét és jelentőségét. 		<ul style="list-style-type: none"> - Természet-ismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene:
Kulcsfogalmak/ fogalmak,	<ul style="list-style-type: none"> - Haza, nemzeti érték, hungarikum, nemzeti park, natúrpark, világörökség, nemzet, nemzetiség, kisebbség, egyediség, munkabefektetés, tradíció [hagyomány] Példák: pálinka, libamáj, pilisi len, halasi csipke, Hévízi-tó... 	

12. MODUL

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<ul style="list-style-type: none"> - A túra útvonalak természeti környezete - Élővilág, társulások, természeti környezet, természetvédelem 	Keret [óra]: 9
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,	<ul style="list-style-type: none"> - A környezet szépségeinek felismerésére való igény kialakítása 	
[Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Tudja, hogy az élettelen természet nélkülözhetetlen része az egész természetnek. - Értse, hogy az eltérő környezeti feltételek miatt vannak más és más fajok, életközösségek az erdőben, mezőn és a vizes élőhelyeken. - Legyen képes leírni a három élőhely-típust. - Tudja bemutatni a három élőhely-típus jellemző élőlényeit, melyek a túrákon elé kerülhetnek. - Tudja kötni az élőhely-típusokat a típusos földrajzi helyekhez. - Készüljön fel a túrákon látható élőlények megfigyelésére, felismerésére. - Ismerje fel a leggyakoribb életnyomokat, azokat kösse „tulajdonosaikhoz”. - Ismerjen néhány vadon termő, ehető, mással össze nem téveszthető növényt. - Ismerje az erdei hasznóvételzés (gyűjtés) jogszabályi előírásait, legyen képes azokat betartani. - Erősödjön a természet megismerésének és szeretetének igénye. - Válgjon belső indíttatású igényévé a természet védelme. - Lássa, hogy a természet védelme kötelességünk, mert az egyben az ember védelmét is szolgálja. 		<ul style="list-style-type: none"> - Természet- ismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene:
Kulcsfogalmak/ fogalmak,	<ul style="list-style-type: none"> - Élő- és élettelen természet, környezeti feltételek, faj, életközösség, élőhely, élőhely-típusok, életnyomok fajtái, ehető növények: szamóca, málna, szeder, bükkmakk, som, kőköny... egyéni szükséglet, természetvédelem... 	

13. MODUL

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<ul style="list-style-type: none"> - Nagytájaink komplex (turisztikai) bemutatása a fontosabb járásmód-túraútvonalakhoz kapcsolódva 	Keret [óra]: 4
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,	<ul style="list-style-type: none"> - A nagytájak jellegzetességeinek holisztikus megismerése, tipizálás, komplex szintézis 	
<p align="center">[Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények</p>		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Alakuljon ki a tanulóban a tanultak tájához rendelt ismeretanyag egybelátása. - Alakuljon ki az igény a tanultak személyes megtapasztalására (valamely jármód révén). - Lássa a komplex földrajzi táj egymásra épülő adottságait, szépségeit, turisztikai értékeit, és a természet és társadalom egymásrahatását. - Tudja, hogy a jármódok túraútvonala kiváló lehetőséget ad a Haza szépségeinek megismerésére. - Ismerje fel a nagytájak nyújtotta természeti-, társadalmi- és gazdasági adottságokat a jármódok túráihoz. - Legyen elképzelése, hogy a Főváros miért fontos a jármódok elterjedésében. - Legyen képes feltalálni, felfedezni lakóhelye értékeit, és azokat kezelje [patrióta módon] a helyükön. 		<ul style="list-style-type: none"> - Természet- ismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene:

14. MODUL

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	- Táborozási alapismeretek	Keret [óra]: 1
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,	- Közösségi, szociális nevelés, fegyelemre szoktatás, játékok megismerése, motiválás	
[Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Ismerje meg a táborok típusait, céljaik alapján tudja megkülönböztetni azokat. - Értse meg a táborrend, napirend szükségességét. - Tudjon Ő is javaslatot tenni tábori programra, napirendre. - Válgjon nyitottá a közös tábori értékrend elfogadására. - Alakuljon ki benne a késztetés egy esetleges [jármód] táborozásra. - Ismerjen több közösen énekelhető, túrára, táborba illő dalt. - Legyen képes a dalok közül ízlelesen, alkalomhoz, hangulathoz illően választani. - Legyen képes egy három napos és egy hetes táborozás egyéni kellékeit összeállítani. 		<ul style="list-style-type: none"> - Természet-ismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene:
Kulcsfogalmak/ fogalmak,	- Álló és vándor tábor, nomád és kiépített tábor, pihenő és munkatábor, "jármód táborok", táborrend, tábori napirend, tábori dalok (Este van már késő este, Alszik a tábor, Erdők, völgyek..., Nem szoktam, nem szoktam...	

15. MODUL

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<ul style="list-style-type: none"> - Készítsünk túratervet, túrakiírást, túranaplót! 	Keret (óra): 2
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai,	<ul style="list-style-type: none"> - Egyéni- v. team-tevékenység, önálló ismeretszerzés, a tanultak gyakorlati alkalmazása, szintézis, vizuális nevelés 	
<p style="text-align: center;">[Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások] Követelmények- ismeretek/Fejlesztési követelmények</p>		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A tanuló (nagy) biztonsággal tudjon eligazodni az eddig tanultak között. - Legyen képes kitekinteni a tantárgy keretei közül, a más területeken szerzett tudását is hasznosítsa. - Tudja megkülönböztetni a lényeges és kevésbé fontos ismereteket és új információkat. - Mondanivalóját legyen képes írásos, rajzos formába foglalni a „műfaji” elvárások szerint. [túraterv, túrfelhívás /plakát, drótposta-körlevél/, túrakiírás, túranapló. - Rendelkezzen mozgósító képességgel a túrafelhívás és túrakiírás alkalmazása során. - Alakuljon ki benne igény egy túranapló vezetésére. - Ismerje az itt tárgyalt dokumentációk elkészítésének számítógépes lehetőségeit is. 		<ul style="list-style-type: none"> - Természet-ismeret: - Történelem: - Honismeret: - Magyar nyelv és irodalom: - Vizuális kultúra: - Ének-zene:
Kulcsfogalmak/ fogalmak,	<ul style="list-style-type: none"> - Túraterv, túrakiírás, túranapló, túraplakát, nyomvonal, látnivalók, felszerelés, évszaknak megfelelő sajátosságok, időtáv, szállás, szabadidős program 	

*Az anyagot összeállította és
a Magyar Természetjáró Szövetség számára
rendelkezésre bocsátotta:*

Németh Imre

**MAGYAR TERMÉSZETJÁRÓ
SZÖVETSÉG**